

Гальчевська О. В.

студентка 4-го курсу ФСП
НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Павленко І.В., к.ю.н., доцент кафедри публічного права ФСП
НТУУ «КПІ»

Психологічні аспекти професійної злочинності

Професійна злочинність існувала протягом усіх етапів історії розвитку суспільства. На сьогоднішній день дана категорія злочинців також є характерною для кожної країни світу та потребує детального та глибокого вивчення вченими – кримінологами для створення ефективних превентивних механізмів направлених на скорочення кількісних показників злочинності.

Під професійною злочинністю розуміється протиправні дії або бездіяльність особливої категорії злочинців, які усвідомлено обрали для себе злочинну діяльність як основну зайнятість та головне джерело доходів, і які на постійній основі систематично вчиняють злочини з використанням спеціальних знань, навичок та вмінь. [1 с.145]

Формування особи злочинця будь-якої категорії, в тому числі і професіонала визначається сукупністю притаманних їм загальних та особливих ознак. Це такі, як соціальні-демографічні, моральні, психологічні, кримінально-правові тощо. В нашому дослідженні ми акцентуємо нашу увагу саме на психологічних особливостях професійних злочинців.

Зрозуміло, що професійні злочинці є асоціальними особами, вони прямо та відкрито виступають проти усталених моральних та правових норм, які склалися в суспільстві. Вони зневажають закон як такий та зухвало відносяться до можливого настання кримінальної відповідальності за свої винні дії. Для них характерним є глибоке викривлення розуміння суспільних цінностей, деформація сфер інтересів та потреб. В таких осіб здебільшого відсутнє усвідомлення суспільної небезпечності та протиправності своїх діянь та практично не спостерігається бажання змінити свій спосіб життя.

Такі особи завжди готові вчинити злочин, зазвичай готування до такого злочину (підшукування необхідних знарядь та засобів для його вчинення) можливе в мінімальні строки та сама організація вирізняється високою якістю, продуманістю деталей тощо.

Також слід відзначити, що такі злочинці є обережними під час вчинення діянь та зазвичай не залишають доказів, що можуть зв'язати цей злочин із особами, які його вчинили та в подальшому унеможливають розкриття злочину та притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності.

Також поряд з цим варто зазначити, що професійні злочинці – це не пересічні порушники норм закону. Такі особи здебільшого мають досить високий рівень інтелектуального розвитку, мають спеціальну освіту, яка є необхідною для вчинення певного роду злочинів. Більш того кожен досвідчений злочинець-професіонал має свою кваліфікацію, яка передбачає, що особа володіє усім комплексом знань та умінь для вчинення злочину конкретного виду. [3 с.115]

Такі злочинці вирізняються високим рівнем майстерності в їх сфері зайнятості, для них характерне постійне удосконалення своїх навичок, умінь; розроблення більш ефективних схем, методик вчинення злочинів; використання нових технічних засобів; постійний, дещо можливо і маніакальний пошук нових протиправних джерел для збагачення (для корисливих злочинів) тощо.

В теорії науки кримінології можна зустріти ототожнення поняття „злочинець-професіонал” та „рецидивіст”(наприклад, праця Енікєєва). Але на нашу думку, хоча ці поняття в деяких аспектах і переплітаються, але ні в якому разі не є тотожними.

Адже рецидивіст за чинним кримінальним законодавством це – особа, в якій є судимість за умисний злочин та вона знову вчиняє такий злочин. Щодо професійного

злочинця, то даний термін законодавчо не визначений та закріплений лише в теорії науки кримінології. Коли мова йде про злочинця рецидивіста звісно ми зазначаємо про можливі психологічні розлади, стійку антисоціальну поведінку, непристосованість до суспільного життя, неможливість або небажання отримання інших джерела доходів тощо. Але коли ми говоримо про злочинця як про професіонала, то ми акцентуємо увагу на його майстерності та наголошуємо на наявності особливих навичок та вмінь. Ці поняття звісно можуть бути застосовані до однієї і тієї ж особи, але лише у випадку коли особа є професійним злочинцем та неодноразово вчиняє злочин, за який вона вже має судимість.

Ми вважаємо, що психологічні особливості злочинців-професіоналів підлягають першочерговому розгляду та вивченню в рамках науки кримінології.

Адже такі особи – це ядро усього злочинного світу та становлять найбільшу суспільну небезпеку та лише створення ефективних засобів попередження та боротьби з ними дозволить створити підвалини для зменшення кількісних показників злочинності та сприяти створенню позитивної криміногенної обстановки в нашій державі.

Список використаних джерел:

1. Голіна В.В., Головкін Б.М. Кримінологія: Загальна та Особлива частина Навчальний посібник. - Х.: Право, 2014. - 513 с., с.145-147
2. Данчева С.Н. Изучение личности профессионального преступника как одно из направлений профилактики и предупреждения криминального профессионализма// Журнал Экономика.Государство.Общество – №2 – 2010г.
3. Іванов Ю.Ф., Джужа О.М. – Навчальний посібник: Кримінологія, К: 2006р. 620с., с.115-120